

WIE ZAL DAT BETALEN ?

door

IR J. C. L. BAUDUIN

en

IR P. C. TIRION

Zult U het betalen en Uw kind en Uw kleinkind en Uw achterkleinkind?

Of zult gij het diegenen doen betalen die de ellende en de verwoesting op hun geweten hebben?

Deze niet onbelangrijke vraag, daar moet

U

thans het antwoord op geven.

U kunt Uw beslissing niet uitstellen.

Zij wordt nu gevraagd!

AMSTERDAMSCHÉ BOEK-EN COURANTMAATSCHAPPIJ

Jr. J. C. L. Bauduin

Jr. P. C. Tirion

WIE
ZAL DAT
BETALEN?

Amsterdamsche Boek- en Courantmaatschappij
Singel 262

MCMXLV

VOORWOORD.

Een schipbreukeling, die in een ontredderd schip op de woeste golven rondzwalkt, denkt alléén aan lijfsbehoud en al zijn energie wendt hij aan in zijn streven om weer vasten grond onder de voeten te krijgen. Niet alzoo de Nederlander van 1945.

Terwijl in den maalstroom van het wereldgebeuren het gehavende Nederlandsche schip van Staat heen en weer geslingerd wordt, praat, denkt en krakeelt hij over vele dingen, die op zich zelf weliswaar niet onbelangrijk zijn, maar die toch geen van alle zaken zijn van lijfsbehoud.

En om niets minder dan lijfsbehoud voor ons volk gaat het nu.

Wie dat niet duidelijk ziet, moet zich twee feiten goed voor oogen stellen.

1. Duitschland heeft ons door zijn plunderingen en verwoestingen tot den bedelstaf gebracht en ons volk de grondslagen van zijn bestaan en ontplooiing ontnomen.
2. Indien Duitschland in de toekomst weer machtig en sterk genoeg zou worden om met kans op succes een nieuwen oorlog te voeren, dan is Nederland ten doode opgeschreven.

Welke duistere oorzaken leiden de gedachten van ons volk van deze twee feiten af? Wat brengt ons er toe ons te verliezen in bijkomstigheden en in onderling gekrakeel over zaken van de tweede orde, op een oogenblik dat ons geheele denken gericht moest zijn op lijfsbehoud?

Begrijpen wij de armoede en de hulpeloosheid, waarin de Duitscher ons gestort heeft, nog altijd niet ten volle? En zien wij nog steeds niet het doodsgevaar dat ons in de toekomst bedreigt?

Overschatten wij onze eigen herstelkrachten?

Of voeren wij dezelfde nationale struisvogelpolitiek, die ons vóór 1940 naar het verderf heeft gevoerd?

Toen was het altijd: Nederland blijft vanzelf wel buiten den oorlog...

Is het nu misschien: Nederland komt er vanzelf wel weer bovenop?

Als dat onze gedachtengang is, dan staan wij en onze kinderen en ook onze kleinkinderen voor bittere ontgoochelingen en voor zéér veel ellende.

Daarom, laat ons oppassen!

Laten wij de wraak aan Hem, wien de wrake is. Maar laten *wij* nadenken, rustig en zakelijk nadenken, om te leeren begrijpen, wat er noodig is om Nederland weer te doen worden tot een welvarend land, dat op eigen beenen kan staan. Dat is het minste, wat wij aan ons nageslacht verplicht zijn.

*Ik sla de trom en dreun de dreamers wakker,
Wie droomt verraadt zijn vrouw, zijn kind, zijn makker.*

J. GRESHOFF.

Waar leefde Nederland van?

In Nederland leefden in 1940 9 miljoen mensen. Ons land heeft een oppervlakte van $\pm$ 33.000 km². Op één vierkante kilometer Nederlandschen grond woonden dus gemiddeld 271 mensen. Dit was meer dan in eenig ander land van Europa behalve België (Engeland 201, Duitschland 145, Frankrijk 75, Denemarken 89), terwijl wij in tegenstelling tot andere landen van West en Midden Europa ook nog een zeer sterken bevolkingsaanwas hebben.

Toch was vóór 1940 de gemiddelde levensstandaard bij ons hooger dan in de meeste andere Europeesche landen en leefde ons volk in betrekkelijken welstand op zijn kleine stukje grond.

„Betrekkelijken” welstand, want er waren in de laatste tijden reeds doorlopend 300.000 tot 500.000 werklozen, die heelemaal geen welstand kenden en er waren tienduizenden slecht betaalde werkers en kleine boeren en winkeliers, die het weinig beter hadden dan de werklozen.

Maar... desalniettemin was Nederland als geheel, wat men noemt, een „rijk” land, vergeleken met andere landen. In Europa waren alleen de Engelsche, Scandinavische en Zwitsersche loonen hooger.

Waarin bestond destijds Nederland's rijkdom? Die bestond uit de groote nalatenschap van onze voorvaders en uit datgene wat ons geslacht hieraan door vlijt, bekwaamheid, harden arbeid en spaarzaamheid had toegevoegd.

Nederland's bodem is arm aan grondstoffen, onze landbouw lang niet in staat onze behoefte aan levensmiddelen te dekken, terwijl steeds zeer vele machinerieën moesten worden geïmporteerd, omdat ons kleine land zelf geen behoorlijke basis bood, om het ontstaan van verschillende machine-industrieën binnen onze landsgrenzen mogelijk te maken. Voor den oorlog importeerde Nederland jaarlijks voor bijna 1½ milliard gulden aan goederen uit het buitenland. Wij konden dit betalen doordat hiertegenover ook zeer groote bronnen van inkomsten stonden.

Welvaart

De vier steunpilaren van onze welvaart waren:

1. *de agrarische.*

Onze landbouw en tuinbouw stonden op enorm hoog peil; dank zij intensieve landbouwvoorlichting en het verstandig gebruik dat hiervan werd gemaakt, was de gemiddelde opbrengst van onzen bodem veel hooger dan in andere landen. De roem van ons Westland, van Aalsmeer en van zoovele andere streken, de faam van onze boom- en zaadkweekers en van onze bollenkweekers, ging ver over onze grenzen.

Ook onze veeteelt en pluimveeteelt stonden op een zeer hoog peil. Een Nederlandsche koe gaf gemiddeld 3000 liter melk per jaar tegen een Deensche 2600, een Duitsche 2300, een Engelsche 1950 en een koe in de Vereenigde Staten 1300 liter.

2. *de industriele.*

40 % van onze bevolking vond haar bestaan in onze zeer goed uitgeruste industrie, die voor haar producten in het buitenland een behoorlijk afzetgebied had.

3. *de handel en scheepvaart.*

Nederland met nog niet $\frac{1}{2}$ % van de totale wereldbevolking, bezat een koopvaardijvloot van $4\frac{1}{2}$ % van de totale wereld-handelstonnage; Amsterdam was één van de groote financiële centra van de wereld.

4. *Indië.*

het prachtige eilandenrijk aan den evenaar, waar wij een welvaart, een orde en een hygiëne hadden gebracht, die terecht de bewondering van de geheele wereld wekten.

Door een goede en nauwkeurige organisatie en door een voortreffelijke technische uitrusting hadden wij de opbrengst van onzen grond en van ons werk tot den hoogsten trap weten op te voeren. Wij kunnen zonder zelfverheffing zeggen dat het een kunststuk was om met 9 miljoen menschen op een klein stukje grond als Nederland zoo'n hoogen levensstandaard te bereiken. Dit alles maakte onze welvaart echter ook zeer kwetsbaar!

Dit was reeds gebleken in moeilijke vooroorlogsche jaren, doch het bleek eerst recht toen de Duitsche en Japansche roovers kwamen en al de steunpilaren van onze welvaart zóó zwaar beschadigden, dat het Nederlandsche huis thans op instorten staat.

Verwoesting en plundering

1. Tienduizenden hectaren van ons beste akker- en weiland zijn door overstrooming voor geruimen tijd bedorven. Als meest sprekend en ten hemel schreiend voorbeeld van deze barbaarsheid moge de zelfs niet door oorlogsnoodzaak gemotiveerde, geheel moedwillige overstrooming van onze prachtige Wieringermeer gelden. Door de oorlogvoering zijn verder duizenden hectaren land verloren gegaan, b.v. het bloeiende eiland Walcheren, een deel van de Betuwe, midden- en Noord-Limburg, enz. Nogmaals duizenden hectaren bouw- en weiland zijn onbruikbaar geworden door den aanleg van vliegvelden, bouw van bunkers, tankgrachten en andere militaire werken en door ontelbare landmijnen, die moeizaam en ten koste van vele menschenlevens moeten worden opgeruimd.

Ook onze stranden en onze duinen heeft de Duitscher onbruikbaar gemaakt door het inbrengen van millicenen landmijnen. Groote hoeveelheden kostbare teelaarde van het Westland zijn naar Duitschland vervoerd; dit is voor het eerst in de geschiedenis dat door een plunderend vijand zelfs grond geroofd werd!

Onze prachtige pluimveestapel, omvattend ca. 35 miljoen kippen en eenden, is door den Duitscher vrijwel uitgeroeid. Onze rundveestapel is door toedoen van den vijand zoodanig verminderd, dat export van zuivelproducten, vroeger een van onze voornaamste bronnen van inkomsten, voor langen tijd niet meer mogelijk is.

Nederland, van ouds het land van vleesch, boter, kaas en eieren, moet nu zijn bevolking zwaar rantsceneeren met vleesch, boter en kaas, terwijl eieren in het geheel niet kunnen worden verstrekt.

2. De Nederlandsche industrie is door de Duitschers zeer ernstig geschaad.

Een groot deel van onze fabrieken en werkplaatsen zijn verwoest of geplunderd, terwijl bijna alle grondstoffen zijn verspild of weggevoerd. Wat beteekent dit voor de ca. 40 % van de werkende Nederlanders, die in de industrie een bestaan vonden?

Zelfs nadat onze industrie geheel hersteld zal zijn, is het zeer twijfelachtig of onze industriële uitvoer weer het oude peil zal bereiken. Immers in den oorlog vond een zeer sterke industrialisatie plaats in de Vereenigde Staten en het Britsche Gemeenebest, waar thans reeds de industrieën op vredesdoeleinden worden gericht. Het buitenland heeft nu op ons een reusachtigen voorsprong en straks zal blijken, dat vele afzetgebieden zijn verloren en door de gewijzigde wereldstructuur niet meer heroverd kunnen worden. Deze bron van inkomsten is dus voor onafzienbaren tijd sterk verminderd.

3. De helft van onze koopvaardijvloot is in den oorlog tot zinken gebracht. De gelijktijdig zeer sterke aanbouw in het buitenland heeft ons aandeel in de wereldtonnage tot minder dan 1½ % verminderd. Onze binnenscheepvaart is door diefstal en vernieling van vele schepen, o.a. voor den Duitschen „overtocht naar Engeland”, door verwoesting van sluizen en bruggen, enz. hopeloos ontredderd.

Onze luchtvloot is practisch weg.

Onze havens en luchthavens zijn vernield. (Alleen in de zeehaven van Amsterdam wordt de schade op ca. 400.000.000 gulden geschat.) Ons overzeesch goederentransport zal er nog vele jaren onder lijden.

Onze internationale handel is door toedoen der Duitschers vijf jaren uitgeschakeld. Of hij zich binnen afzienbaren tijd zal kunnen herstellen is, gezien de groote vernielingen, zeer twijfelachtig. Zeker is het, dat anderen onze plaats in het wereldverkeer hebben ingenomen; zullen wij die plaats nog ooit kunnen heroveren?

Ons binnenlandsch verkeer is grondig verlamd. De Spoorwegen zijn geruïneerd. Het materiaal is voor het grootste deel gestolen. Volgens de Directie der Spoorwegen zal het jaren duren, voordat de treinen weer normaal loopen.

Daarenboven zijn 9/10 van onze auto's en vrachtwagens geroofd, de helft van onze fietsen, alsmede ontelbare paarden.

Onze geld- en effectenhandel zijn geheel verstoord. Door de Duitse bezetting is b.v. Amsterdam, eertijds een der financiële wereldcentra, als zoodanig geheel uitgeschakeld. In ons practisch geruïneerde land is er ook weinig kans op herstel.

4. En Indië, waar de Japansche roover zijn kans kreeg toen Europa door Duitschland in vlammen was gezet, is er zeker niet minder droevig aan toe dan Nederland.

Naast deze plundering en vernieling, moet nog worden vermeld de milliardenschade, die de Duitser ons heeft bezorgd, door het wegslepen uit ons land van enorme voorraden grondstoffen, stapelartikelen, producten van landbouw en veeteelt en van fabrikaten en door de meest uiteenlopende „kruimel”-diefstallen, zooals die van kerkklokken, radio's, koper, tin, drank, dekens,

kleeren, goud, zilver en munten, inboedels van Joodsche en vele andere Nederlanders, alsmede door zijn z.g. „aankopen” van kunstvoorwerpen, meubelen, fototoestellen, juweelen, enz. enz. enz., welke aankopen met door Rost van Tonningen uitgegeven ongedekt bankpapier werden betaald, zoodat ook deze „aankopen” zuiver als diefstal te beschouwen zijn.

Voorts de „bezettingskosten” (120 millioen per maand!), „bestrijdingskosten” van Rusland (50 millioen per maand), kosten van militaire werken, o.a. ca. 30 vliegvelden met talrijke bomvrije kazernes en andere gebouwen, de pantserversperringen, enz. enz.

165.000 Nederlandsche woningen zijn door toedoen van den Duitscher vernield; tienduizenden andere zwaar beschadigd. Doordat de Duitscher alle beschikbare bouwmetaal opvorderde voor aanleg van vliegvelden, voor zijn belachelijken Atlantikwall, voor „Mauermuren” en andere bouwsels, kon er in de afgelopen vijf jaar vrijwel niet gebouwd worden, zoodat er ook nog 150.000 woningen niet gebouwd zijn, die anders wel beschikbaar zouden zijn gekomen. 1/6 van onze bevolking heeft geen woning!

Zoo zouden wij door kunnen gaan, maar laten wij ons liever afvragen wat dit alles voor ons beteekent in ons dagelijksch leven. Wat dit voor de meeste Nederlanders beteekent, is in één woord gezegd:

Armoede

Bittere armoede. Hopelooze armoede.

Niet alleen voor ons geslacht, maar voor vele geslachten. Binnen korten tijd zal blijken, dat onze snel groeiende bevolking, die jaarlijks met 100.000 zielen toeneemt, tengevolge van de Deutsche misdaden in Nederland, niet meer op een redelijk welvaartspeil kan leven. Als alles blijft zooals het nu is, dan zullen ontelbare Nederlanders landverhuizers moeten worden. Wie zijn ooren open heeft, kan er nu al duidelijk de eerste klanken van hooren.....

Ja, dat is één van onze toekomstbeelden; landverhuizersschepen volgepropt met Nederlandsche mannen, vrouwen en kinderen. Menschen, voor wie het kleine land geen boterham meer heeft..... op zoek naar een bestaan onder vreemden.

En toch zal dit onvermijdelijk zijn! Want ons eigen overzeesche Rijk, Indië, zal de Nederlandsche landverhuizers niet kunnen opnemen. Het warme, tropische klimaat is ongeschikt voor den blanken handarbeider. De Europeesche bevolking in Indië, welke in totaal nooit grooter is geweest dan 200.000 zielen, bestond in overgrooten meerderheid uit hoofdarbeiders. Dit cijfer zal in de toekomst misschien iets hooger kunnen worden, maar dat is voor ons bevolkingsoverschot niet van beteekenis. Bovendien kwamen door de gezinsvorming welke in Indië plaats vindt, steeds meer menschen uit Indië naar Nederland terug dan erheen gingen.

In zeer grooten getale zullen Nederlandsche emigranten moeten trachten in vreemde landen, met een voor Europeanen geschikt klimaat, opname te vinden, terwijl de Duitscher, aan wien wij deze ellende te danken hebben, straks weer rustig en behagelijk in zijn reusachtig en dunbevolkt land zal wonen!

Millioenen menschen moeten in de naaste toekomst verhuizen, zullen het Nederlanders of zullen het Duitschers zijn?

Welke landen elk jaar honderdduizend Nederlandsche landverhuizers zullen opnemen, weet overigens niemand.....

En hoe zal het zijn voor hen die in het oude land blijven? Zij zullen moeten leven op een peil, waar men in Nederland vroeger niet van gedroomd zou hebben. Och, er zullen ook in de toekomst nog wel rijke menschen zijn; zij, die zóóveel hadden, dat zij ook van de helft of van een derde nog goed kunnen leven, maar dat zijn de enkelingen. Voor de breede lagen van ons volk ziet het er zeer somber uit.

Alles sal niet reg kom!

Volk van Nederland! Denk niet, dat alles komt spoedig weer! Voor de meesten onzer komt dat alles niet weer! Daar heeft de Duitsche roover grondig voor gezorgd.

Er zijn menschen die zeggen: „Nederland zal er op eigen kracht weer bovenop komen”.

„Door vlijt en energie en door hard werken moeten wij de schade herstellen, onze bondgenooten zullen ons helpen en over eenigen tijd is Nederland weer het oude land en kan het zijn zonen weer allen voeden.”

Helaas, zij, die zoo spreken, dwalen. Wanneer ons land een *beperkte* schade had geleden, dan zouden wij, door ons langen tijd alle weelde, rust en gemak te ontzeggen, door tot het uiterste te bezuinigen, op kleeren en schoeisel, door geen radio en geen fiets te koopen, door weinig of niet te rooken, door in kleine huizen of bij elkaar te gaan wonen, door onze parken en plantsoenen om te spitten en met graan te bezaaien, door aardappelen in plaats van bloemen in ons tuintje te zetten, door water in plaats van bier te drinken, door 's winters in de kou te zitten in plaats van lekker warm, door 12 uur per dag te werken in plaats van 8 uur, door 's Zaterdagmiddags te werken in plaats van naar bosch of strand te gaan, door bioscopen te veranderen in gaarkeukens, door op gas en verlichting te bezuinigen, enz., ja, door al zulke besparingen en inspanningen van ons geheele volk zouden wij dan op den duur die schade misschien hebben kunnen „terugverdienen” en dan langzaam aan tot ons vroegere levenspeil terugkeeren.

Maar, nu de Duitscher ons land en volk zoo zwaar heeft geschonden, nu is dit *niet* meer mogelijk!

Al zouden wij en onze kinderen en onze achterkleinkinderen krom liggen..... het baat niet! *Dit verlies is door werken en sparen alleen, niet meer in te halen!*

Niet alleen door den enormen omvang van het verlies, maar ook en vooral omdat onze productie-middelen grootendeels verloren zijn. Onze machines zijn geroofd of vernield, ons vee is geslacht of gestolen, onze havens zijn ontredderd en onze schepen gezonken, ons verkeer is lamgelegd, ons land is onbruikbaar gemaakt en verdronken. Dat-gene, waarmee wij de schade zouden hebben kunnen herstellen en terugverdienen, is er niet meer.

Achthonderdduizend Nederlanders zijn dakloos en *alles* kwijt. Stel U eens goed voor wat dat beteekent: probeer eens heel ernstig U in te denken, hoe het zou zijn als U geen huis meer had, en geen bed en geen kachel, en geen bord om van te eten, geen pan om in te

koken en geen mes meer om het brood te snijden, geen schoenen en geen ondergoed, en niets, niets, niets meer.....

Moeten die honderdduizenden landgenooten op liefdadigheid aangewezen blijven, als een herinnering aan de wandaden van den Duitscher?

Maar ook voor de gelukkigen die niet alles kwijt zijn, die nog een deel van hun bezit behouden hebben, staan kommer en ontbering te wachten. De dingen die wij vroeger als gewoon en noodzakelijk beschouwden, wij zullen ze in de toekomst niet meer hebben. Wij denken daarbij heusch niet aan weelde of overdaad; maar aan doodgewone dingen als warme kleeren, lekker volop eten, 's winters een gezellig verlichte kamer met een warme kachel, een fiets, een radio, een stofzuiger, een sigaar en een sigaret, een kinderwagentje en een aardig stuk speelgoed voor de kinderen, al die doodgewone dingen, waar wij het in den vervolg zonder zullen moeten doen.

Velen in Nederland lijden op het oogenblik aan een verkeerde voorstelling, die uiterst gevaarlijk is. Zij denken dat onze *bondgenooten* onze schade zullen herstellen en ons onze vroegere welvaart zullen teruggeven. Dit is gewoonweg belachelijk!

Zeker, onze bondgenooten waren vol goeden wil en hulpvaardigheid. De wijze, waarop zij ons de helpende hand reikten, is boven allen lof verheven en verdient onze grootste erkentelijkheid. Maar hun hulp is begrensd; in hun eigen landen heerscht schaarschte, de eigen bevolking moest en moet zich ook groote beperkingen opleggen. Wij kunnen en mogen van hen niet verwachten, dat zij ons de millarden, die de vijand ons ontnam, zullen teruggeven. *Die schadevergoeding moeten wij van den vijand zelf eischen!*

En met grooten spoed, want anders zal blijken, dat onze kans op schadevergoeding is verkeken.

De Duitscher heeft in de 5 jaren oorlog in ons land een *materieele* schade aangericht van 25 milliard (vóóroorlogsche) guldens. Deze schade is zoo reusachtig, dat het moeilijk is er een voorstelling van te maken. Het beteekent voor elken Nederlander een schade van f 2500.—, zoodat op het gemiddelde kleine gezin van 4 personen een schade van f 10.000.— drukt. Wij kunnen er nog een beter denkbeeld van krijgen, wanneer wij weten, dat ons geheele nationale vermogen voor 1940 op $\pm$ 40 milliard werd geschat. *De Duitscher heeft dus méér dan de helft van ons nationale vermogen vernietigd en tegelijkertijd de meeste bronnen van inkomsten voor langen tijd, of blijvend, beschadigd.*

En dan spreken we nog niet eens over de hier aangerichte ontzettende moreele ontreddering. Het is voor Nederland een eereplicht, zoo spoedig mogelijk maatregelen te treffen om deze geestelijke ontreddering zooveel als maar kan te herstellen.

Hiervoor zullen nog zeer groote bedragen worden vereischt en ook hiervoor moeten wij Deutschland aanspreken.

Hoe kunnen wij den Duitscher onze schade laten betalen?

Er is maar één betaalmiddel: Een stuk Duitschen grond!

Waarom is grond voor Nederland het aangewezen betaalmiddel? Kan Deutschland de schade niet beter met goud, in den vorm van kunst-

schatten, met arbeidskrachten, met grondstoffen of door levering van producten betalen?

Neen, van al dergelijke schadevergoedingen kan voor ons in de praktijk niets terecht komen!

1. *Goud.*

Dit heeft Duitschland slechts zéér weinig; wat het heeft, is voor het grootste deel van anderen gestolen; en dit zal dus aan de rechtmatige eigenaars teruggegeven moeten worden.

2. *Kunstschaten.*

Wanneer alle kunstschaten uit Duitschland (behalve het in dezen oorlog gestolene, wat vanzelfsprekend moet terugkomen) welke met Nederlandsche historie of cultuur in verband staan, naar Nederland werden gebracht, dan zou dat voor een totale geschatte waarde van minder dan $\frac{1}{2}$ milliard gulden zijn. $\frac{1}{2}$ milliard aan kunstschaten voor een schade van 25 milliard!

3. *Arbeidskrachten.*

Die heeft Duitschland, na de ingrijpende Russische deportaties, niet meer zooveel als men soms denkt. Er zullen bovendien maar weinig Nederlanders zijn, die het een aantrekkelijk idee vinden om hier tientallen jaren lang honderdduizenden Duitsche arbeidsslaven tewerk te stellen. Ons volk ligt het slavendrijven niet. Verder zou het noodlottig zijn om in ons overbevolkte land, waar al zoo lang een vrijwel hopelooze strijd tegen werkloosheid moet worden gevoerd, nog honderdduizenden Duitschers te werk te stellen. Dit zou op de arbeidsloonen en daarmee op het levenspeil van onze Nederlandsche werkers een zeer ongunstigen en storenden invloed hebben.

4. *Levering van grondstoffen.*

Duitschland zou ons steenkolen en eventueel wat kalimeststoffen kunnen leveren. Ter betaling van de onmetelijke schade zouden dit fantastische hoeveelheden moeten zijn, zoodat de levering daarvan tientallen jaren zou moeten duren. Ieder van ons weet, dat er van Duitsche leveranties op zoo'n langen termijn niets terecht komt. Men zegt wel, dat een militaire bezetting dit zou moeten garandeeren, doch de ondervindingen hiermede opgedaan, leiden tot de conclusie, dat dan het middel nog erger is dan de kwaal. Ook verdragen kunnen geen goede garantie zijn, dit is toch in het verleden reeds voldoende gebleken.

5. *Producten (fabrikaten).*

Op het eerste gezicht heeft dezen vorm van schadevergoeding misschien eenige aantrekkelijkheid. Doch ook hier geldt het tegen grondstoffen-leveranties bestaande bezwaar, dat deze leveringen zich over tientallen van jaren zouden moeten uitstrekken. Geen enkele behoorlijke garantie is voor dergelijke leveringen te krijgen. Maar bovendien zou het betekenen, dat Nederland en anderen er belang bij zouden krijgen om Duitschland zoo spoedig mogelijk industrieel sterk te maken, wat de kans op een nieuwen oorlog vergroot, en dus zeer zeker ongewenscht is. Ten slotte heeft ook

de practijk, na den vorigen oorlog bewezen, dat import van groote hoeveelheden fabrikaten zonder betaling of tegen lagen prijs een zeer ongunstige concurrentie voor de eigen industrie vormt en het ontstaan van noodzakelijke nieuwe industrieën in ons land verhinderen zal.

Maar het allergrootste bezwaar tegen een eisch tot schadevergoeding in den vorm van grondstoffen of producten is, dat Nederland daarbij nooit voldoende aan bod zal komen.

Duitschland heeft in zeer veel landen een reusachtige schade aangericht, zoodat al deze landen ook hun volkomen gerechtvaardigde compensatie-eischen zullen stellen.

Wanneer Nederland om schadevergoeding vraagt, dient het als klein land zich terdege rekenschap te geven wat *internationaal* aanvaardbaar is. Het moet daarbij bedenken, dat de landen, die *niet* aan Duitschland grenzen en daardoor doodeenvoudig niet in land betaald *kunnen* worden, toch in de eerste plaats in aanmerking zullen komen, wanneer zij vragen om levering van goederen, grondstoffen of arbeidskrachten.

Er zijn ditmaal nog veel meer schuldeischers dan na den vorigen wereldoorlog en Duitschland is nu bovendien veel armer. Daar zijn Engeland, Amerika, Noorwegen, Griekenland, Yougo-Slavië, enz., die uitsluitend op Duitsche leveranties aangewezen zijn, en Rusland, dat op grond van zijn ontzettend groote schade, land *en* goederen heeft genomen.

Dat er niet veel roerend goed voor ons zal overblijven is duidelijk! Wij zien nu reeds dat wij onze eigen bezittingen als spoorwegmateriaal, fietsen, vee, enz., welke wij met den vinger kunnen aanwijzen als zijnde van ons gestolen, niet of practisch niet kunnen terugkrijgen. De weinige maanden, welke na Duitschland's capitulatie verlopen zijn, zijn in dit opzicht gelukkig uiterst leerzaam. En hoeveel zal er onvindbaar zijn, of onbereikbaar door afvoer naar het Oosten, of versleten, of in de oorlogsjaren vernietigd of onherstelbaar beschadigd.

Dr. J. Luning Prak heeft een voorloopig lijstje opgesteld van een aantal goederen, welke Nederland voor zijn direct herstel dringend nodig heeft en die Duitschland ons als gedeeltelijke schadevergoeding waarschijnlijk terstond zou kunnen leveren. Dat lijstje ziet er aldus uit: 1.000.000 koelen, 1.500.000 varkens, 200.000 paarden, 10.000.000 kippen, 10.000.000 ton kolen, 5.000 binnenschepen, 1.200 locomotieven, 4.000 personenwagens, 50.000 goederenwagens, 100.000 personenauto's, 100.000 vrachtauto's, 5.000 auto-bussen, 2.000.000 fietsen.

Hoewel al deze goederen in Duitschland wel aanwezig zijn, hebben wij van dit alles nog vrijwel niets gekregen *en wij zullen het niet krijgen ook*.

Er zijn nog andere dingen, waarbij wij ons niet willen neerleggen. Overal in ons berooide land moeten wij inzamelingen houden om ongelukkige landgenooten in Limburg, in de Betuwe, op Walcheren en elders een bed, een stoel, een bord, een mes, een pannetje en een stukje vensterglas te verschaffen. Zeker, allen, die nog iets bezitten geven graag en zij geven zooveel zij kunnen en dikwijls méér, maar is het niet veelzeggend, dat ons eigen geplunderde volk deze menschen moet helpen en dat de bedrijver van dit alles, de Duitscher, geen stuk bijdraagt.

Één betaalmiddel: Land!

Als schadevergoeding kunnen wij slechts Duitschen grond eischen, omdat dit zoowel uit *Nederlandsch* standpunt als *internationaal* bezien, de eenige aannemelijke compensatie-mogelijkheid is. De grens tusschen Nederland en Duitschland zal moeten worden verlegd, zoodat ons land aan de Oostzijde met een stuk Duitsch gebied wordt uitgebreid.

Dit *moet*, omdat de schadevergoeding, die wij *nu* noodig hebben, *spoedig* verkregen moet worden; het mag geen sleepende geschiedenis worden, want dan zal zij ons nooit betaald worden.

Wie zich zou vastklampen aan de illusie, dat, onder garantie van verdragen of een militaire bezetting, Duitschland ons in den vorm van grondstoffen of fabrikaten in de toekomst een noemenswaardige schadevergoeding zal verschaffen, klampt zich vast aan een stroohalm. *En op een stroohalm kan ons volk van 9 millioen niet drijven.*

Vóór alles moeten wij echter één ding principieel voorop stellen: wanneer wij Duitsch gebied aan ons land toevoegen, dan moet dat zijn:

Land zonder Duitschers!

Wij moeten binnen onze grenzen geen Duitse „minderheid” krijgen, wij zouden dan van den regen in den drup raken. Het vredelievende Nederlandsche volk is niet in staat, om op den duur te regeeren over een Duitse bevolkingsgroep. De ervaringen, welke verschillende Europeesche landen met Duitse „minderheden” hebben opgedaan, zijn evenzoo vele waarschuwingen tegen het scheppen van een dergelijke verhouding. Men spreke ook niet van kolonisatie, opvoeding, of „heropvoeding” van Duitschers. Voor „opvoeding” is n.l. een eerste vereischte, dat in den opvoeder een meerdere wordt gezien! De Duitschers zullen zich niet laten opvoeden, nog minder heropvoeden door Nederlanders in wie zij onmogelijk hun meerderen kunnen zien en voor wier humanistisch en onmilitairistisch denken, zij diep in hun hart slechts haat en verachting voelen.

Dat alle pogen in deze richting schipbreuk lijdt, is kortgeleden weer duidelijk gebleken. Onze Engelsche en Amerikaansche vrienden hebben getracht Duitschers „op te voeden” door hen te dwingen de afgrijselijke wandaden, in hun concentratiekampen bedreven, te aanschouwen, in werkelijkheid en op de film. Wat blijkt echter: zij bleven voor een groot deel volkomen onbewogen bij het aanschouwen der menschonteerende gruwelen en voor een ander deel genoten en lachten zij!

Het voorspiegelen van opvoedingsmogelijkheid door Nederland berust op een principieele denkfout; geen mensch en geen volk en zeker niet het Duitse volk, laat zich *tegen zijn zin* „opvoeden”.

Bovendien zal de gebiedsoverdracht voor Nederland pas een reële en spoedige opbouw-mogelijkheid leveren, dus werkelijk een compensatie zijn, wanneer de bevolking uit dit gebied wordt verwijderd. Zulks moge uit het volgende blijken.

Hoeveel land?

Opdat het Nederlandsche grondgebied een behoorlijken vorm en een redelijke, niet al te grillige begrenzing zal krijgen, ligt het voor de hand, dat wij niet alleen b.v. enkele stukken die in verband met grondgesteldheid of bodemschatten ons aantrekkelijk voorkomen, kunnen eischen, doch dat het over te dragen gebied zich zal uitstrekken langs de geheele lengte van onze Oostgrens van den Dollart tot Zuid-Limburg. Het heeft weinig zin ons te verdiepen in het op papier ontwerpen van een nauwkeurige grensafbakening, daar de vaststelling van de eigenlijke grenzen een werk zal zijn van onze regering met haar adviseurs en van onze bondgenooten. Een vaststelling, hoe groot het aan te hechten gebied *ongeveer* zal moeten zijn en hoe *in groote lijnen* de grenzen zullen moeten loopen is echter wel gewenscht.

Voor de bepaling van de grootte van het over te dragen gebied, kunnen wij niet uitgaan van den eisch tot vergoeding van onze *totale* schade. Wanneer wij gaan berekenen de waarde van den grond, met delfstoffen en opstallen, welke als compensatie hiervoor zou noodzakelijk zijn, dan komen wij tot de slotsom, dat het over te dragen gebied een omvang zou moeten hebben, eenige malen grooter dan de oppervlakte van het tegenwoordige Nederland.

Wij mogen aannemen, dat bij de komende vredesonderhandelingen onze bondgenooten wel bereid zullen zijn ons een stuk Duitschen grond als schadeloosstelling toe te kennen, wanneer Nederland daartoe den wensch te kennen geeft (gedeeltelijk hebben zij dit reeds bevestigd). Doch het valt te betwijfelen, of zij bereid zullen zijn, dit stuk een dergelijken omvang te geven, dat de kans bestaat, dat groote deelen ervan vele jaren braak zouden blijven liggen.

Wij hebben ons af te vragen, wat uit een oogpunt van internationale politiek mogelijk is en daarvoor moeten wij nagaan, welk gebied wij zelf binnen een redelijken termijn behoorlijk zullen kunnen bevolken en exploiteeren.

Om voorts te kunnen beoordeelen of de overdracht van een behoorlijk grondgebied als gedeeltelijke schadevergoeding onze toekomstmogelijkheden belangrijk kan vergrooten, ondanks het feit, dat de verkoopwaarde op zichzelf lang geen volledige compensatie geeft voor onze ontzettende schade, moet worden nagegaan, welke *meerdere* betekenis overdracht van grond *zonder* Duitschers, voor Nederland heeft.

Ons volk telde ca. 5 miljoen zielen in 1900, ca. 6 miljoen in 1920, ca. 8 miljoen in 1930 en ca. 9 miljoen in 1940. De gemiddelde bevolkingsgroei bedraagt op 't oogenblik ruim 100.000 zielen per jaar.

Reeds voor den oorlog is door onze statistici uitgerekend tot hoever deze bevolkingstoename zich zou voortzetten, een berekening, waarbij met vele factoren rekening te houden is (stilstand in de stijging van den gemiddelden levensduur, afname van het geboorte-overschot, enz.).

Hun berekeningen hebben geleid, tot de overtuiging, dat de Nederlandsche bevolking in 1970 ca. 11½ miljoen en in 2000 ca. 12 miljoen zal bedragen, dus een toename met ca. 3 miljoen binnen 50 jaren.

Voor den oorlog waren er reeds jaren lang 3—5 honderdduizend werklooze Nederlanders, waarvoor eigenlijk op geen enkele wijze meer een

levensbestaan in ons land was te vinden. Met inbegrip van de gezinsleden, beteekende dit dat er in Nederland eigenlijk toen reeds een overbevolking van omstreeks 1 miljoen menschen was. Wij moeten dus ervan uitgaan, dat er voor 4 miljoen Nederlanders mogelijkheden voor een nieuw levensbestaan moeten worden gevonden. Uitgaande van den voor den oorlog bestaanden toestand in de gebieden langs onze Oostgrens zien we, dat hiervoor noodig is een gebiedsuitbreiding van $\pm 25.000-30.000 \text{ km}^2$.

Ook op andere wijze is het mogelijk een inzicht te verkrijgen in den omvang van de gewenschte gebiedsuitbreiding.

Een groot deel van onze, niet werklooze, landbouwende bevolking was voor 1940 reeds min of meer noodlijdend!

Terwijl in 40 jaar onze bevolking bijna verdubbelde, steeg, ondanks inspanning van alle krachten (door uitvoering van inpolderingen en vele cultuur-technische werken) ons beschikbare landbouwareaal slechts met 15 %. De zonen, uit de veelal groote agrarische gezinnen, konden slechts een werkkring vinden in het vak van hun vader, indien werd overgegaan tot onderverdeeling der bedrijven. Hierdoor daalde langzamerhand voor vele agrariërs in Nederland de bedrijfsgrootte tot ver onder datgene, wat voor een redelijk levensbestaan wordt noodig geacht. Aangenomen wordt, dat deze bedrijfsgrootte afhankelijk van de grondsoort, 8—12 ha. behoort te zijn, terwijl in 1940 van de 236.000 grondgebruikers 106.000 op minder dan 5 ha land leefden.

Groote groepen trachtten over te gaan op tuinbouw, waar met een geringere bedrijfsgrootte kan worden volstaan, maar ook dáár was veler bestaan verre van florissant.

Voor den oorlog bleek al uit een enquête van den R.K. Boeren- en Tuindersbond, dat zeer velen, door het ontbreken van cultuurgrond, geen vestigingsmogelijkheid hadden en daardoor geen gezin konden vormen. 40—50 duizend jongeren verkeerden in deze omstandigheid. Groote aantallen jonge agrariërs zochten alreeds in de industrie een werkkring, hierdoor wijzigde zich de structuur van ons volk vrij belangrijk. Terwijl in 1900 30 % van onze bevolking werkzaam was in den landbouw en 30 % in de industrie, was dit in 1940 respectievelijk 20 % en 40 %. Met dergelijke verschuivingen gaat in het algemeen een verzwakking van de volkskracht gepaard, die noodlottig is.

Het is duidelijk dat nu, na de uitgebreide Deutsche verwoestingen aan onzen bodem, een groot deel van onze boeren absoluut geen toekomst meer heeft en dat het noodzakelijk is het landbouwgebied, waarover Nederland kan beschikken, aanzienlijk te vergrooten. Indien een landbouwgebied van 15.000 km^2 aan ons land werd toegevoegd, dan zou Nederland ongeveer zijn eigen voedsel voor mensch en dier kunnen voortbrengen. Indien per 10 ha. een werkende persoon gerekend wordt dan zouden hiervoor ca. 150.000 werkers noodig zijn. Telt men hierbij nog een even groot aantal arbeiders in de verzorgende industrieën, vrije beroepen enz., dan zal de eerste ontginning van een dergelijk gebied ca. 300.000 werkers eischen. Deze aantallen zijn in ons bevolkingsoverschot aanwezig.

Houden wij rekening met het feit, dat van de ten Oosten van onze grens liggende gebieden voorshands ca. 50 % als cultuurgrond bruikbaar is, dan levert deze berekening een totale grootte van het bij ons land te voegen gebied van 30.000 km^2 .

In het over te dragen gebied liggen ook een aantal industrieën, die voor de werklooze arbeiders uit onze verwoeste en leeggestolen fabrieken een zeer welkom arbeidsveld zullen vormen. Speciaal in het land tusschen Limburg's Oostgrens en den Rijn, in het Akensche en Krefeldsche mijn- en industriegebied zullen direct ca. 500.000 industriewerkers een bestaan kunnen vinden. In totaal komen wij dan op een werkende groep van ca. 800.000, wat overeenkomt met een bevolking van ongeveer 1—2 miljoen zielen.

Uit de eerder genoemde cijfers betreffende onze bevolking en haar toename blijkt, dat Nederland dit aantal bewoners voor het nieuwe gebied, reeds op zeer korten termijn, ruimschoots zal kunnen opleveren.

Een zeer belangrijk gevolg van het beschikbaar komen voor Nederland van een groot stuk grond zonder Duitschers ligt hierin, dat dan de woningnood geheel zal verdwijnen. Dat is een zeer groot voordeel. Het tekort aan woningen heeft immers den omvang van een ramp aangenomen. Nederland is in deze vijf jaren ongeveer 350.000 woningen „achter” geraakt.

Die achterstand is voor een zwaar verarmd land als het onze praktisch niet meer in te halen. Zonder grenswijziging zullen zeer vele Nederlanders de rest van hun dagen in krotten of... bij anderen inwonend, moeten slijten. Er worden in Nederland op het oogenblik vele pogingen gedaan om eenige duizenden noodwoningen te bouwen, maar hierdoor wordt de woningnood niet opgeheven. Evenmin de plannen, welke voorzien in den bouw van noodwoningen tot een bedrag van 30 miljoen gulden, die geruimen tijd zullen vorderen en nagenoeg alle beschikbare bouwmaterialen in ons land opslokken. Daardoor zullen de bouw en herbouw van fabrieken en werkplaatsen in het gedrang komen en zal het dringend noodzakelijke economische herstel worden geremd.

De moeilijkheden met den wederopbouw van de verwoeste gebieden zijn langzamerhand alom bekend. Er zijn veel te weinig materialen, gereedschappen en werktuigen. Het gebrek aan verkeersmiddelen belemmert sterk den aanvoer en de vervoersgelegenheid van de arbeiders. Het praktisch onoplosbare huisvestingprobleem van de van elders aangevoerde arbeidskrachten in de getroffen gebieden maakt het opbouwprobleem nog extra zwaar. De mogelijkheid om een belangrijke aanvulling van bouw materiaal en van materieel uit het buitenland te krijgen is zeer gering, door de alom heerschende schaarschte en de vele herstelwerken, die in geheel Europa zijn te verrichten.

De voorziening in dezen ernstigen woningnood is voor Nederland een nijpend, doch praktisch onoplosbaar probleem, dat onze beschikbare energie veel te sterk in beslag neemt.

Uit menscheijkheidsoverwegingen gaat de bouw van noodwoningen voor, boven elk ander werk, maar het eindresultaat is, dat wij straks opgescheept zitten met een reusachtig aantal „nood”-woningen, die zoo spoedig mogelijk wéér afgebroken moeten worden om door menschaardige, defintieve woningen te worden vervangen, en dat wij hiervoor ons economisch herstel sterk hebben moeten vertragen.

Woningnood opgeheven!

Dit alles zal bij grensverlegging anders zijn. In het aan Nederland toe te voegen gebied waren voor den oorlog ca. 1.000.000 woningen

aanwezig. Al is er 10—15 % dezer woonruimte vernield of beschadigd, toch blijft er meer dan voldoende over om ruimschoots alle daklooze Nederlanders op te nemen en al diegenen die in menschonwaardige huizen wonen, een beter onderdak te verschaffen.

Men moet dit niet zóó zien, dat *alle* dakloozen naar het nieuwe gebied *moeten* verhuizen. Het zal in de practijk zoo gaan, dat velen, die in ons land nog een dak boven het hoofd hebben, zich in het nieuwe gebied zullen vestigen, waardoor hier woonruimte vrij komt voor anderen, die er de voorkeur aan geven te blijven. De *totale* woonruimte die ons volk ter beschikking staat, wordt zeer sterk vermeerderd en de Regeering zal met wijs beleid deze woonruimte moeten verdeelen. Een factor die ook van groot belang is voor de woningtoestanden in Nederland is, dat het bij ons land aan te hechten gebied groote hoeveelheden timmerhout, baksteen en cement kan leveren, materialen onmisbaar bij den bouw van huizen.

Iedereen, die de door den Duitscher geschapen woningtoestanden in ons Vaderland kent, beseft van hoe ontzaglijk groot belang uitbreiding van het aantal huizen voor de moraal en de gezondheid van ons volk is!

Wanneer we aldus zeer in het kort hebben nagegaan wat de gebiedsuitbreiding voor Nederland beteekenen kan, dient in de eerste plaats te worden afgerekend met het argument van de tegenstanders van gebiedsuitbreiding, die zich niet ontzien steeds weer uit te spreken dat het in te lijven gebied een nadeel, een schadepost, voor ons land zou zijn.

Al brengt een gebiedsuitbreiding kosten met zich mede, deze zijn toch altijd veel geringer dan de waarde van den grond, hetgeen dus beteekent, dat ons nationale bezit vergroot wordt en daarmee onze credietwaardigheid tegenover het buitenland stijgt.

Nederland was vanwege het dringend gebrek aan cultuurgrond al jaren bezig met inpolderingen, waardoor ons landbouwareaal werd vergroot tegen prijzen *veel* hooger dan de verkoopswaarde van den verkregen grond. Voor den orlog zag men hierin een belang voor Nederland. De zeer groote inpolderingen, die tientallen jaren in beslag namen en onzen roem als waterbouwkundigen ver over de wereld verbreidden, zooals Wieringermeer en Noordoostpolder, leverden tezamen 600 km² cultuurgrond. Hierdoor kon de bevolkingsaanwas ten plattelande, die jaarlijks minstens 200 km² cultuurgrond vraagt, slechts gedurende een paar jaren opgenomen worden. Ons verarmde en geschonden vaderland heeft nu dringend behoefte aan landbouwgrond, en een ruime gebiedsuitbreiding is alleen daarom al economisch verantwoord. We kunnen dan alle benoodigde levensmiddelen voor mensch en dier — met uitzondering van tropische producten en zuidvruchten — binnen onze grenzen voortbrengen en de groote jaarlijksche uitgaven, noodig voor den import van tarwe, spijsoliën, maïs, enz., voor andere doeleinden aawenden.

Maar het over te dragen gebied bevat nog meer waardevols voor ons volksbestaan, n.l. bodemschatten en bosschen, die ons vele grondstoffen leveren kunnen voor industrie en bouwnijverheid, voor woningen en fabrieken, waaraan ons volk de grootste behoefte heeft. Wij moeten het feit onder oogen zien, dat wij gedurende lange jaren

onzen import niet meer behoorlijk zullen kunnen financieren. Goederen die wij zelf meer dan broodnoodig hebben voor ons eigen volk (boter, kaas, steenkool enz.) moeten worden geëxporteerd, om onzen noodzakelijken import te betalen. Daarom is het zoo dringend gewenscht andere wegen te zoeken, die dezen import kunnen doen verminderen, wegen die wij door gebiedsuitbreiding direct vinden!

Na de Duitsche verwoestingen in ons vaderland, is gebiedsuitbreiding de eenige mogelijkheid die overblijft om ons sterk groeiende volk een behoorlijk levensbestaan te verschaffen, waardoor de menschen voor Nederland behouden kunnen blijven. Emigratie, waarbij steeds de jonge en flinke volksdeelen wegtrekken, beteekent niet alleen, dat de kosten aan hun opvoeding besteed, verloren gaan, maar ook dat wij diegenen, die het grootste aandeel aan onzen opbouw kunnen leveren, straks kwijt raken en zij is dus economisch voor Nederland een groot gevaar. Maar bovendien beteekent een sterke emigratie een contra-selectie van het volk en het *tijdig* treffen van maatregelen die sterke emigratie kunnen voorkomen, is derhalve dringend noodzakelijk voor ons volksbestaan.

Komt Nederland aan zijn trek?

Wanneer de rechtmatige eisch van Nederland zou worden ingewilligd en aan ons een gebied van ca. 30.000 km² zou worden toegekend, in welke verhouding staat dan de aankoopwaarde van dit gebied tot de schade, welke wij geleden hebben?

Een steekhoudende berekening van de waarde van zoo'n gebied is uiterst moeilijk te maken; men kan daarvan echter wel een globale indruk krijgen.

De waarde van den cultuurgrond in West-Duitschland, met inbegrip van landelijke opstallen kan door elkaar op $\pm f$ 2000.— per ha. worden gesteld. Cultuurgrond maakt echter slechts 50% van het totale gebied uit, dat verder bestaat uit bosschen met een geringere en woeste gronden met een zeer geringe economische waarde en dat verder steden en dorpen omvat met een hoogere waarde. (Te bedenken valt wel, dat een aantal opstallen in het over te dragen gebied vernietigd of zwaar beschadigd is).

Wanneer wij de verschillen naar den eenen kant laten opwegen tegen de verschillen naar den anderen kant, dan kan, zeer globaal, een gemiddelde waarde van 2000 gld. per ha. voor het geheele gebied worden aangenomen. Voor een oppervlak van 30.000 km² (3.000.000 ha.) levert dit dus een bedrag op van 6 milliard gulden. Hierbij moet dan worden opgeteld de waarde — eveneens moeilijk te taxeeren! — van de delfstoffen in den bodem, de mijn-installaties en de op den mijnbouw berustende industrieën, waarvan wij de exploitatie natuurlijk in vollen omvang zullen overnemen. De belangrijkste bodemschatten zijn de steenkolen en de bruinkool. De contante waarde van de ontginbare steenkool- en bruinkoolvoorraden in de Akensche- en Krefeldsche gebieden worden geschat op ca. $\frac{1}{2}$ milliard gulden. De mijn-installaties en de hier gevestigde industrieën, voor zoover nog bruikbaar, en overige bodemschatten en fabrieken in het gebied langs onze verdere Oostgrens, worden geschat op nogmaals $\frac{1}{2}$ milliard, zoodat wij bij uitschakeling van het Ruhrgebied, komen tot een totaal van 7 milliard gulden, tegenover een schade van 25 milliard.

Op grond hiervan moet het dan ook aannemelijk worden geacht, dat Nederland als verdere compensatie vraagt om een zoodanig gedeelte van de roerende goederen, aanwezig in het over te dragen gebied, als voor ons noodzakelijk is, om de exploitatie van dit gebied direct op een behoorlijke schaal ter hand te kunnen nemen. Het gaat hier om fabrieksinstallaties en landbouwwerktuigen, doch ook om vee en huisraad voor hen, wien door den oorlog bijna alles is ontnomen, waarvan de waarde wellicht ook nog op $\frac{1}{2}$ milliard is te stellen. Hierdoor komt het totaal op ca. $7\frac{1}{2}$ milliard.

Zelfs wanneer aan Nederland nog een gedeelte van het Ruhrgebied zou worden toegewezen, kan dit het totaalbedrag der compensatie nog maar met 1—2 milliard verhoogen. Men zou dit een jammerlijke verhouding kunnen noemen. Dat is het ook inderdaad, maar wij moeten, als gezegd, rekening houden met de practijk. *Beter iets dan niets!* Het is niet waarschijnlijk dat wij met kans op succes ter vredesconferentie aanspraak op meer land zouden kunnen maken en bovendien moet ons land zich niet „overeten”. Dan zou het middel erger zijn dan de kwaal. Het is dus ook niet zoo, dat het stellen van den eisch tot gebiedsafstand zou kunnen veroorzaken dat Nederland niet zou mogen vragen om die goederen die het voor zijn levensbestaan dringend noodig heeft.

Overigens kan aan berekeningen als de bovenstaande maar betrekkelijke waarde worden gehecht. Evenmin als het in absoluten zin mogelijk is de „contante waarde” van bijvoorbeeld Nederland (of een ander land) te berekenen, evenmin is het mogelijk dit te doen voor het over te dragen gebied. De waarde daarvan ligt mede op ander niveau. Zij ligt behalve in grondprijzen e.d. in het feit, dat Nederland hierdoor tot den rang van een middelgrote mogendheid opklimt, zij ligt in de zekerheid dat ons sterk groeiend volk voor langen tijd ruimte krijgt om voort te bestaan, zij ligt in het feit dat, als God het wil, ongetelde Nederlandsche geslachten op dezen grond zullen leven en werken. Dit in cijfers uit te drukken ware niet mogelijk, maar wel kunnen wij met zekerheid zeggen, dat deze factoren de waarde van het over te dragen gebied voor ons volk doen uitgaan boven de geschatte contante waarden.

Wat niet vergoed zal worden

Wij hebben tot nog toe bij het opsommen van de schade die de Duitser ons heeft toegebracht slechts gesproken over materiele schaden. Maar er is andere schade, duizend maal erger en onherstelbaarder dan al deze. Verwoeste havens en vernielde huizen tellen zwaar, gestolen locomotieven en geplunderde fabrieken zijn erg, afgeslacht vee en geïnundeerde landerijen zijn ruïneus, ja zeker, maar oneindig veel erger zijn de menschenlevens die door den vijand zijn uitgebluscht of bedorven en de geestelijke ontredde, die in ons vaderland is aangericht. Eindeloos vreeselijker en meer ten hemelschreiend dan alle stoffelijke ellende is het zieleleed dat de barbaren over ontelbare menschen gebracht hebben. Deze schade is zoo maar niet te vergoeden, het geestelijk leed is onherstelbaar.

Maar wij moeten er voor zorgen, dat *tenminste* de stoffelijke nood van de slachtoffers en van de nabestaanden der dooden zooveel mogelijk gelenigd wordt. Laat ons zorgen dat de kleine jongen, wiens vader

als een held viel op den Grebbeberg, niet langs de straat om een korst brood behoeft te bedelen. Wij moeten zorgen dat de vrouw en de kinderen van den man, die door de Nazi-beulen in Dachau vermoord is, omdat hij als Nederlander zijn plicht deed, althans geen honger behoeven te lijden. Wij moeten zorgen, dat de moeder van den stoeren, 26-jarigen bankwerker, de kostwinner van zijn oude moeder, die bij een razzia naar Duitschland werd gesleept en die na 9 maanden "werken" aan tuberculose stierf, nu niet ook nog uit haar huisje zal worden gezet, omdat er niemand meer is om de huur te betalen...

En tenslotte moet ook de geestelijke ontreddering, waarin de oorlog zoovelen gestort heeft en die zich uit in luiheid, corruptie, oneerlijkheid en andere vormen van zedelijke verwording, bestreden worden. Om voor hen allen en voor dit alles te zorgen zijn reusachtige sommen noodig, want de Duitscher heeft zijn slachtoffers bij honderdduizenden gemaakt! En die reusachtige sommen, die noodig zijn om dezen grooten nood te lenigen, kan ons verarmde en verwoeste land niet opbrengen. Alleen wanneer wij een groot stuk Duitschen grond aan ons land toevoegen en wanneer wij door eerlijken en ijverigen arbeid de vruchten daarvan kunnen plukken, kan het stoffelijk leed van al die menschen iets verzacht worden, doordat tenminste het spook van de armoede uit hun leven wordt verbannen.

Veiligheid voor onze kinderen

Niet alleen moeten wij Duitschen grond eischen *als schadevergoeding*, maar deze eisch is ook absoluut noodzakelijk voor onze *toekomstige veiligheid*.

Wij zijn in dezen oorlog door het oog van een naald gekropen. Laat elke Nederlandsche man en vrouw dit toch goed beseffen. Het bestaan van ons Vaderland en van ons Volk heeft aan een zijden draad gehangen. Onze soldaten hebben dapper gevochten, te land, te water en in de lucht. Doch zij waren tegen den verschrikkelijken vijand niet opgewassen. Alleen de dapperheid en het uithoudingsvermogen van onze Engelsche, Russische en Amerikaansche bondgenooten hebben ons van den *volledigen ondergang* gered. En die redding is een dubbeltje op zijn kant geweest. Had de oorlog een half jaar, of zelfs maar drie maanden, langer geduurd, dan had de Duitscher zijn plan, om als wraak voor de spoorwegstaking de in het bezette gebied wonende Nederlanders uit te roeien tot werkelijkheid gemaakt! En wat had ons te wachten gestaan, wanneer Duitschland dezen oorlog gewonnen had? Dan zou het Nederlandsche volk in massadeportatie naar het Oosten zijn gevoerd om als slaven en slavinnen van het „Herrenvolk" daar te werken en dan hadden de Duitschers zich in ons land en in onze huizen genesteld en de dierbare Nederlandsche grond tot in lengte van dagen in bezit genomen.

Versterk Nederland en verzwak Duitschland

Wanneer Nederland — doordat zijn bevolking daarvoor niet toereikend is — het Ruhrgebied niet zal kunnen exploiteeren en dit bijvoegde onder internationaal beheer zou worden geplaatst, blijft de vraag te beantwoorden of onze nationale veiligheid verhoogd wordt door een ruime gebiedsuitbreiding.

Inderdaad! In dit opzicht snijdt het mes van twee kanten; door vergroting en versterking van Nederland en door verkleining en verzwakking van Duitschland. Hoe een toekomstige oorlog ook mag worden gevoerd, vast staat, dat de veiligheid van Nederland wordt vergroot wanneer ons land een grooter grondgebied heeft en daardoor plaats voor een grootere bevolking met een zoo kort mogelijke grenslijn. De „fiere” neutraliteit, waarmee wij vóór 1940 altijd getracht hebben den plicht tot weerbaarmaking en tot behoorlijke verdediging van den grond onzer vaders van ons af te schuiven, heeft afgedaan. Wij behoeven onszelf volstrekt niet te maken tot bastion of „bruggehoofd” van welke natie ook, doch wij zullen nimmer meer de rol kunnen spelen van een opzichzelf staande „fiere” neutraliteitspolitiek voerende dwergstaat.

Wij moeten van dit oogenblik af onze internationale verplichtingen in deze wereld goed begrijpen en..... nakomen. De voornaamste plicht, dien wij, Nederlanders, tegenover de menschheid hebben, is het vormen in West-Europa van een krachtig bolwerk van vreedzame beschaving en van vredelievenden arbeid. Dit krachtig bolwerk kan Nederland alleen dan zijn, wanneer zijn grondgebied wordt vergroot. Altijd gold en ook nu nog geldt in deze wereld het oude spreekwoord: „Si vis pacem para bellum” — „Wilt Gij den vrede; rust U ten oorlog!” Dat woord moet goed begrepen worden. Het beteekent, dat *weerlooze staten* niet in vrede *kunnen* leven, omdat zij altijd een gemakkelijke prooi zijn voor veroveraars. En daar wij voortaan niemands prooi willen zijn, zullen wij in de toekomst ervoor hebben te zorgen, dat ons vredelievend Rijk sterk is..... en goed verdedigd!

Maar nog belangrijker dan de vergroting van Nederland, is de verkleining en daarmee de verzwakking van Duitschland.

Die verzwakking wordt natuurlijk niet alleen gevonden in het stuk van West-Duitschland, dat bij Nederland gevoegd wordt, doch nog meer in de afsplitsing van andere gebieden in het Zuid-Westen en in het Oosten. Door Duitschland de randgebieden te ontnemen, waar *al* zijn kolenvelden liggen, (de Ruhr, de Saar, het gebied tusschen Limburg en den Rijn en Opper-Silezië) met hun sterk ontwikkelde „Schwerindustrie”, kan het niet meer met kans op succes een nieuwen oorlog voeren. Het verlies van de kolengebieden beteekent voor den Duitschen droom naar wereldheerschappij een onherstelbaren slag. Onbegrijpelijk is dan ook het argument van sommige tegenstanders van gebiedsuitbreiding, die beweren dat een annexatie de Duitschers zal „ontstemmen” en aanleiding geven om ons in de toekomst weer aan te vallen.

Men zal in de geschiedenis moeite hebben om oorlogen te ontdekken, die werkelijk het gevolg zijn van vroegere annexaties. Alsof bovendien dit roofzieke, oorlogszuchtige, wreede volk *als* het ooit weer tot oorlog voeren in staat zou zijn, een aanleiding noodig zou hebben om ons weer aan te vallen. Alsof het dan weer niet, net als in 1940, onmiddellijk zou trachten ons te vernietigen, ook zonder dat wij daaroo eenige „aanleiding” gaven. Onze grootste misdaden in Duitse oogen zijn immers ons bezit van den Rijnmond en onze ligging aan den rand van de groote Deutsche laagvlakte, daar, waar deze vlakte aan de drukbevaren Noordzee grenst.

Een werkelijke annexatie, d.w.z. een gebiedsuitbreiding met behoud van de oorspronkelijke bevolking, kan inderdaad vele moeilijkheden

geven. Immers, de oorspronkelijke bevolking zal zich onder vreemde heerschappij steeds onderdrukt voelen, een stemming, die door geheime propaganda van uit het oude moederland zal worden gestimuleerd. Er is voor deze menschen maar één mogelijkheid, nl. een nieuwe oorlog, die hen weer „Heim ins Reich” zal brengen.

Bij een gebiedsuitbreiding zonder bevolking is de situatie echter veel gezonder. De oorspronkelijke bevolking verhuist naar eigen vaderland, en woont daar tusschen het eigen volk. Misschien denkt zij den eersten tijd nog met weemoed terug aan het vroegere land, maar dit zal, naarmate zij haar nieuwe omgeving liefkrijgt, steeds verminderen. Dit argument gebezigd tegen de Nederlandsche gebiedsuitbreiding is dus in al zijn onderdeelen onjuist. Zulke argumenten worden geboren uit angst, ziekelijken angst, Nederlanders onwaardig! Zij zijn een bezoeiding van de nagedachtenis onzer helden, die in den strijd voor Neerland's toekomst gevallen zijn. Zij zijn een slag in het aangezicht van de nabestaanden onzer ontelbare landgenooten, die door den vijand in concentratiekampen of op andere gruwelijke wijze vermoord zijn.

Laat ons niet luisteren naar vrees, van alle slechte raadgevers de slechtste, maar laat ons vooral willen begrijpen, datgene wat de laatste vijf jaren ons voor de toekomst geleerd hebben. Laat ons goed begrijpen, dat wij niet als dwergstaat naast het reusachtige Duitschland kunnen bestaan. Wat den Duitscher nu niet gelukt is, zal hij zeker over een aantal jaren weer probeeren, *wanneer hij er de kans toe krijgt.*

De eenige manier om hem die kans te ontnemen, is door hem zijn giftanden uit te breken, dan kan en zal Duitschland niet meer bijten. ons niet en anderen niet. Het is dus in het belang van de geheele menschheid, dat de kolen- en industrie-gebieden Duitschland ontnomen worden.

„Wanneer de mof is arm en kaal,
„Dan spreekt hij zeer bescheiden taal,
„Maar komt hij eens tot grooten staat,
„Dan doet hij God en menschen kwaad.”

Zedelijk verantwoord?

Is de eisch tot overdracht aan ons land van een stuk Duitschen grond zedelijk verantwoord?

Als menschen, wier bestaan op recht en redelijkheid gegrondvest is, moeten wij ons afvragen, of wij wellicht moreel verplicht zijn, de schade, die de Duitscher ons heeft toegebracht, voor eigen rekening te nemen? Moeten wij, op grond van het feit dat wij ons een Christelijk volk noemen, trachten alles te vergeven en te vergeten en alle gevolgen van den Duitschen overval op eigen schouders nemen en op die onzer kinderen tot in het verre nageslacht?

Neen! *Dat moeten wij zeker niet!*

Wij hebben den Duitscher nimmer iets te kort gedaan. Wij hebben ontelbare Duitschers, generaties lang, in ons land ontvangen en gehuisvest en als onze broeders beschouwd. Wij hebben nimmer iets genomen of begeerd wat den Duitscher toebehoorde (ook niet na den

vorigen oorlog, toen ons een stuk van Duitschland aangeboden werd). Wij hebben in en na den vorigen oorlog hun kinderen in ons land opgenomen en gevoed en met onze eigen kinderen laten opgroeien. Wij zijn in de oorlogen, die dit volk ontketende, altijd strikt onzijdig gebleven en wij waren vastgesloten dat ook in dezen oorlog te blijven. Tot dank voor dit alles is de Duitscher, met verbreking van zijn plechtige beloften, als een gemeene dief in den nacht het Hollandsche huis binnengedrongen; hij heeft er vijf jaren lang het huisraad geroofd en kapot geslagen en de bewoners getrapt en vermoord. Dezelfde kinderen die een kwart eeuw geleden liefderijk in het Hollandsche huis gevoed en gekleed waren, kwamen als volwassenen hun gastheeren plunderen, mishandelen en uithongeren!

Moeten wij de afschuwelijke gevolgen van dit alles in lengte van dagen met gelatenheid dragen en den Duitscher ongemoeid laten voortleven in zijn uitgestrekte land?

Wij zeggen neen! neen! duizendmaal neen!

Den misdadiger zonder meer de hand boven het hoofd te houden, waardoor hem zelfs de gelegenheid wordt ontnomen tot zelfinkeer te komen, kan niet worden gezien als een Christelijke daad. Naast de *liefde* stelt het Christendom toch de *gerechtigheid*.

Ons goed recht

Het is een eisch van rechtvaardigheid dat de Duitscher, althans gedeeltelijk, de stoffelijke schade betaalt. Wanneer er ooit een eisch op recht en billijkheid gegrond was, dan is het wel deze eisch van het vredelievende Nederland aan den roofstaat Duitschland. En deze eisch van rechtvaardigheid en vergoeding is niet meer eenvoudig een quaestie tusschen Duitschland en ons land, maar het is een zaak, die de geheele menschheid nu en voor alle tijden raakt.

Wil er ooit van werkelijke vooruitgang in deze wereld sprake zijn, dan moeten ook tusschen staten onderling wetten van fatsoen en menscheijkheid gelden, die men niet — gelijk Duitschland gedaan heeft — met voeten kan treden. Dat Duitschland thans een deel van zijn grond aan de slachtoffers van zijn misdaden moet afstaan, zal voor komende generaties een waarschuwing zijn; voor allen, die de wereld door onrecht en geweld zouden willen beheerschen.

Zelfs, wanneer Duitschland ons door gebiedsafstand de materieele schade gedeeltelijk compenseert, dan nóg blijven de geestelijke schade en het onpeilbare zieleleed die het over ons bracht.

Er wordt wel gezegd: Wanneer de oorlog er niet was geweest, dan had Nederland toch nimmer den eisch tot gebiedsuitbreiding kunnen stellen, ondanks zijn groeiende bevolking. Derhalve mag ook nu Nederland niet begeeren zijns naasten goed.

Ook dit argument gaat niet op, want de Duitscher heeft in de wereld een schade aangericht, welke meer bedraagt, dan het totale Deutsche volksvermogen. Werd Duitschland hiervoor volledig verantwoordelijk gesteld, zooals met ieder behoort te geschieden, die zich aan ander-mans goed vergrijpt, dan beteekent dit, dat den Duitscher *alles* zou moeten worden ontnomen.

Door slechts een gedeelte te nemen en hiertegenover de geheele schadevergoeding te laten vallen, wordt hij dus al zeer schappelijk behandeld.

Het argument is daarom zoo fout, omdat juist de oorlog de situatie voor Nederland en Duitschland volkomen heeft gewijzigd. Vóór dezen oorlog zou er inderdaad geen aanleiding zijn geweest voor een grenswijziging en zou de gedachte hieraan ook niet in Nederland zijn opgekomen, maar de wijze waarop Duitschland dezen oorlog tegen Nederland heeft gevoerd en waarin het Nederland's bestaansmogelijkheden doelbewust heeft vernietigd, heeft ons standpunt geheel gewijzigd. Als bewijs hiervoor moge gelden een gedeelte uit een brief van de vereenigde Nederlandsche kerkbesturen aan den z.g. Rijkscommissaris Seyss-Inquart geschreven tijdens de bezetting, toen men zeer voorzichtig moest zijn in zijn uitingen tegen dit soort oorlogsmisdadigers. Dit gedeelte luidt als volgt:

„Weet Gij, Mijnheer de Rijkscommissaris, dat er thans levens van onschuldige burgers als niets worden geacht; dat duizenden, ook minderjarigen, voor oorlogsarbeid voor den bezetter uit hun huizen worden gehaald en weggevoerd; dat roof van have en goed wordt bevorderd of in elk geval niet tegengegaan; dat goederen, waaraan vele geslachten moeizaam hebben gearbeid, tot welzijn der volkeren, in één oogenblik moedwillig worden vernietigd; in één woord, dat er dooding en vernietiging plaats vindt, die ver buiten de oorlogsvoering vallende, een verkrachting opleveren van het gebod van de mensche-lijkheid, waaraan ook de bezetter van een overweldigd land is gebonden.”

Sommigen in Nederland bepleiten in plaats van de naar hun meening moreel niet te verantwoorden gebiedsuitbreiding een jarenlange bezetting van Duitsch grensgebied en het onttrekken van goederen aan het bezette gebied.

Blijkbaar achten deze menschen het dus wel zedelijk verantwoord, Duitschers te maken tot arbeidsslaven, en het eigen volk tot een volk van slavendrijvers en uitzuigers. Bovendien wordt zodoende slechts een deel van de Duitschers gedwongen te betalen, wat zij tezamen misdreven.

In dit licht moet ook onder het oog worden gezien de bewering, dat het niet juist zou zijn de Deutsche grensbevolking, die in taal en afkomst dicht staat bij de bevolking van het Oosten van Nederland, door uitwijzing te laten boeten voor de misdaden van de Deutsche leiders, en het geheele volk. Ook dit argument wordt foutief gehanteerd. Immers, uit deze grensgebieden is nimmer een krachtige doelbewuste oppositie tegen Duitschland's wandaden gekomen. In den tijd dat het leek of de Deutsche leiders het bij het rechte eind hadden en zij regelrecht schenen aan te sturen op het „über alles in die Welt", heeft het geheele volk hen toegejuicht, evenals ze nu allen schreeuwen „Wir haben es nicht gewollt”.

Een groep menschen die zwaar zondigt onder aanvoering van een gewetenloos leider en die alleen maar dezen leider verloochent wanneer het verkeerd is gegaan, heeft zich daarmee niet van al haar zonden schoongewassen. Immers, daardoor zou groepsverband een mogelijkheid geven tot het ongestraft plegen van de ergste misdaden. Het Deutsche volk, zool niet als geheel schuldig, dan toch als geheel verantwoordelijk voor zijn daden, moet hiervoor boete doen, om der gerechtigheids wille. De boete bestaat in het afstaan van een flink grondgebied, waartegen de schadevordering wordt weggestreept. De

bewoners der randgebieden worden onteigend ten bate van Nederland en zij moeten van den eigen Staat de schadevergoeding, die hun toekomst verkrijgen. Deze schadevergoeding kan hoog gesteld worden, zoodat deze menschen niet te kort komen, omdat de schade, die Duitschland heeft te vergoeden, veel grooter is dan de waarde van de over te dragen gebieden. En wanneer de Duitschers bij dezen vorm van schadevergoeding zouden gaan chicaneeren, zooals ze zeker bij elke andere schadevergoeding zouden doen, dan treft dit nu slechts hun eigen landgenooten en niet den Nederlander wien zij al zoo onmetelijke schade hebben berokkend.

Een vraag, die wij ons uit moreel oogpunt wel behooren te stellen is deze: „Kan de Duitscher, wanneer wij een stuk van zijn land overnemen, in het overblijvende stuk nog leven?

Dat kan inderdaad; maar de Duitscher heeft het recht verloren om te eischen, dat hem eenzelfde levensstandaard als vóór den oorlog wordt verzekerd.

De bevolkingsdichtheid in Duitschland was in 1938 ongeveer 145 inwoners per km² (tegen 271 in Nederland). Dat wil dus zeggen dat een Duitscher gemiddeld *bijna tweemaal zooveel land had als een Nederlander*. De leuze „Volk ohne Lebensraum” werd dus doelbewust geheel ten onrechte gehanteerd en de op zichzelf juiste gedachte, dat een sterk groeiend volk „Lebensraum” noodig heeft, is, evenals zoovele andere juiste gedachten, door dit volk voor zijn laaghartige doeleinden misbruikt.

Naast de omstandigheid dat elke verloren oorlog een sterke terugslag op de levenskracht van een volk heeft, komt voor Duitschland het feit, dat nimmer in de geschiedenis door een volk een oorlog werd gevoerd met zoodanige inzet van alle krachten, zelfs van de jeugd. De zeer hoge oorlogsverliezen liggen in hoofdzaak in de kinderproductieve leeftijdsklassen. Het is dus duidelijk dat het reeds sterk geslonken Deutsche volk, nog jaren in zielental sterk zal afnemen en daardoor ook op een veel kleiner grondgebied dan het thans bezit, een menschaardig bestaan kan vinden.

De oppervlakte van het voormalige Duitschland (Altreich + Saargebied) was in 1938 470.000 km², met een bevolking van 68.000.000. Bij afsnijding van $\pm$ 70.000 km² in het Westen (waarvan $\pm$ 30.000 km² aan Nederland toe te voegen) en van 100.000 km² in het Oosten, zou overblijven een gebied van ca. 300.000 km². Duitschland zal momenteel, tengevolge van de oorlogsverliezen, nog ten hoogste 60.000.000 inwoners tellen; dit zou, wanneer *alle* af te scheiden gebieden ontruimd werden, een bevolkingsdichtheid voor den rompstaat beteekenen van 200 inwoners per km², terwijl onze Oostelijke provincies een gemiddelde hebben van meer dan 200 per km² en Noord-Brabant, een land waarvan de structuur veel overeenkomst vertoont met het dan overblijvende Duitschland, een bevolkingsdichtheid heeft van 215 per km².

Wil Duitschland niet ten gronde gaan, na afsnijding van de kolen- en industriegebieden, dan zal het tot een meer agrarisch land moeten worden. Duitschland, dat nimmer in werkelijkheid dichtbevolkt was, heeft nog zeer groote braakliggende gebieden, die het hiervoor in ontginning kan brengen. Het zal dan nieuwe levensmogelijkheden vinden, omdat in het landbouwbedrijf met veel geringer kapitaal dan

in handel en nijverheid een bestaan kan worden gevonden. Wanneer iets op den langen duur in staat zou zijn een verandering in de mentaliteit van dit volk teweeg te brengen, dan is het de omschakeling naar een meer agrarisch volksbestaan. Landbouwers zijn over het algemeen rustiger, bezonkener en minder strijdlustig dan de industrie- en stadsmenschen.

In tegenstelling tot de opvoeding door anderen, welke practisch als onmogelijk moet worden beschouwd, zal een omschakeling tot een meer agrarisch volk, de voorwaarden scheppen voor de eenig mogelijke heropvoeding, de heropvoeding „van binnen uit”.

Hoe het nieuwe land te beheeren, te verdeelen en te ontginnen

Op deze onderwerpen kan niet diep worden ingegaan, daarvoor zouden boekdeelen noodig zijn. De bevolking en de exploitatie van het nieuwe land zullen ons volk voor zware en moeilijke opgaven stellen. Maar, de Nederlanders hebben in het verleden bewezen hiervoor niet opzij te gaan. In verband met het zeer groote aantal kundige menschen en door de uitstekende scholen in ons vaderland aanwezig, kunnen wij deze taak met zelfvertrouwen op de schouders nemen. Het nieuwe land zal eigendom zijn van den Staat der Nederlanden en daarmee van ons volk als geheel. De vruchten daarvan blijvend aan ons *geheele* volk ten goede komen. De Staat zal den grond en wat zich daarop bevindt rechtvaardig moeten verdeelen. Wij hebben in Nederland instanties, welke op dit gebied over *rijke kennis en ervaring beschikken*.

De bevolking van het nieuwe land zal vrijwillig moeten geschieden en de regeering heeft deze slechts te stimuleeren door gronden, woningen en fabrieken op aannemelijke voorwaarden beschikbaar te stellen. in de eerste plaats aan hen, die door den oorlog zwaar getroffen zijn. Er zullen aanvankelijk ongetwijfeld landgenooten huiverig zijn het groote avontuur te wagen, maar de besten en moedigsten van ons volk zullen voorgaan en spoedig zal hun voorbeeld navolging vinden. Naarmate de nood binnen de oude grenzen stijgt — en die zal snel stijgen! — zullen meer Nederlanders bereid en begeerig zijn uit te trekken, daarheen waar voor hen arbeid en welvaart te vinden is. Er zal daardoor ook binnen de oude grenzen meer ruimte en levensmogelijkheid komen.

De opbouw en de exploitatie van het nieuwe land zullen veel arbeid vragen, maar om ons eigen vernielde land op te bouwen en Indië en om het nieuwe gebied aan onze Oostgrens te ontginnen zijn ook kapitaalsgoederen noodig. Die bezitten wij zelf niet meer na de vernieling van Nederland door den Duitscher en de vernieling van Indië door den Japanner. Wij zullen die kapitaalsgoederen van onze bondgenooten moeten verkrijgen, in den vorm van leeningen. Grootte leeningen, waarvan rente betaald moet worden en aflossing!

Onze credietgevers zullen vertrouwen in ons moeten hebben, zij kunnen het hebben....., want het verleden heeft bewezen dat het Nederlandsche volk op financieel gebied steeds volkomen te vertrouwen was; maar bovendien, dat het weet te woekeren met den grond die het ter beschikking staat. Het vertrouwen in ons zal grooter zijn naar-

mate ons Rijk groter en krachtiger is en daarmee het onderpand voor het crediet dat zij ons moeten verleen, beter.

Het is onjuist het zoo voor te stellen alsof de gebiedsuitbreiding de problemen waarvoor Nederland staat, n.l. de opbouw van eigen land en van Indië, nog met een derde groot-probleem zal vermeerderen. Wanneer de gebiedsuitbreiding tot stand komt dan worden wij n.l. ontheven van de schier hopelooze taak om Nederland *nu* in sneltrein-tempo *volledig* weer op te bouwen.

Het probleem waarvoor we staan wordt veel gemakkelijker oplosbaar, wanneer we de veel ruimere levens- en werkmogelijkheden, die in het grootere gebied nog ongeschonden voorhanden zijn, snel in exploitatie kunnen nemen en direct iedereen aan *productief* werk zetten.

Eerst langzamerhand naarmate ons economisch leven weer op gang komt, behoeven wij dan te beslissen of wij willen overgaan tot herbouw van alle verwoestingen.

Wij worden dan niet meer *gedwongen* tot een zekere werkwijze, maar wij kunnen tempo en volgorde van het werk zelf kiezen. Hierdoor wordt de grootere taak gemakkelijker uitvoerbaar dan de kleinere.

De exploitatie van ons nieuwe grondgebied zal ons natuurlijk ook nog voor vele opgaven stellen. Het nieuwe land zal zoo spoedig mogelijk organisch in het verband van onzen Staat moeten worden opgenomen. Dat zal zware eischen stellen aan onze organisatie en onze administratie. Bovendien zal het hooge eischen stellen aan onze staatsvormende capaciteiten. Laat ons deze taak als volk eendrachtig en resoluut aanvatten, laat ons zorgen dat wij met onze grootsche taak groeien. Daarvoor zal opofferingsgezindheid, plichtsbesef en den wil tot dienen van ons allemaal worden gevraagd. Egoïsten, intriganten en speculanten kunnen bij dit werk worden gemist. Daarentegen ligt hier een schitterend en ruim arbeidsveld voor al diegenen, die tijdens de bezettingsjaren bewezen hebben leven en goed veil te hebben voor Neerland's toekomst. Zij zullen hier hun werk voor het vaderland kunnen voortzetten. Lag tijdens den oorlog hun kracht in afbraak van den vijand, in de toekomst zal hun bijdrage liggen in opbouw van het nieuwe, grootere land, dat *al* zijn zonen weer zal kunnen voeden.

Nederland waak voor Uw levensbelang!

De wijziging van onze grens met Duitschland is een zaak die voor ons volk van *levensbelang* is. *Deze quaestie en Indië zijn belangrijker dan alle andere dingen die thans aan de orde zijn.*

Zoude door onze onverschilligheid, laksheid, dwaze vrees of dergelijke, de grensherziening niet tot werkelijkheid worden, dan zal ons nageslacht daar tot in lengte van dagen onder gebukt gaan. In dit verband moet we meenen, dat het boven onze capaciteiten ligt, worden veroordeeld, want zulks is niet in overeenstemming met de werkelijkheid. De zaak waar het om gaat, is niet zoo ingewikkeld. Wanneer iemand een zeer groote schuld aan ons heeft, een schuld, welke uitsluitend een gevolg is van zijn eigen onrechtmatig handelen en wanneer hij deze schuld niet kan terugbetalen, doch hij woont op een groot landgoed, dan vindt ieder het vanzelfsprekend dat we ons wenden tot den rechter en zeggen, geef ons zooveel van zijn grond.

dat de schuld gedelgd is. En er bestaat ook geen twijfel aan dat de rechter hem daartoe zal veroordeelen.

Precies zoo, en nog sterker is onze eisch tegenover Duitschland, dat ons, na verbreking van gegeven beloften, laaghartig heeft overvallen en daarna systematisch uitgeplunderd. Ook afdoening van hun enorme schuld kan slechts worden verkregen door afstand van grondgebied; maar nu denken plotseling sommige anders verstandige menschen er heel anders over. Na 5 jaar rechteloos onderdrukt en geterroriseerd, uitgezogen en leeggeroofd te zijn, ontzeggen zij hun volk het recht om een reëele schadevergoeding te vragen. Zij vinden het wenschelijk en moreel verantwoord, den Duitscher ales kwijt te schelden en het eigen volk te laten opdraaien voor alle geleden en nog komende ellende.

Nog meer vallen zij te veroordeelen, waar het uit den weg gaan geschiedt uit slecht begrepen gemakzucht of wel op grond van het feit, dat het nu de tijd wordt geacht, om alleen nog maar te denken over de vraag, hoe de vijf zoogenaamde verloren jaren zoo spoedig mogelijk zullen worden ingehaald. Net alsof jaren van beproeving, die meer dan tijden van voorspoed, ons aanleiding en gelegenheid kunnen geven tot geestelijken groei, verloren jaren zijn, alleen op grond van het verloren gaan van geld of economische goederen. En is het niet zeer kortzichtig te meenen, tot voorspoed te kunnen komen in een land, dat in de grootste armoede verkeert.

Er zijn ook landgenooten, die meenen, dat een houding van afzijdigheid in internationale problemen de eenige houding is, welke een klein land past, doch hun aantal is gelukkig niet groot.

Een vrij groote groep wordt echter gevormd door diegenen, die op grond van het feit, dat aan gebiedsuitbreiding bezwaren zijn verbonden, meenen haar te mogen verwerpen, zonder te behoeven aangeven op welke wijze het spoedig herstel van onze *hopeloos geknakte levensstandaard* dan wèl kan worden verzekerd. Mogen dezulken goed bedenken, dat er aan elke belangrijke daad in ons leven bezwaren plegen te zijn verbonden. Doch het breed uitmeten van bezwaren mag niet ontheffen van de verplichting een oplossing te geven van het probleem, waarvoor we staan. Er moet worden aangegeven een reëele weg, welke waarborgt, dat ons *geheele* volk *spoedig* weer een redelijk levensbestaan wordt verzekerd, waardoor het *spoedig* wordt opgeheven uit den pool van ellende, waarin Duitschland het zoo onverdiend en zonder mededoogen heeft gestort. En hiertoe zal om der gerechtigheid wil, Duitschland de voorwaarden dienen te leveren. De tegenstanders van gebiedsuitbreiding dienen de consequenties van hun houding wel te overwegen. Deden zij dit, dan zou hun alras blijken, dat er bij het volgen van hun raad, voor ons volk nog veel grootere bezwaren dreigen, n.l. die van den permanent verlaagden levensstandaard. De gevolgen van een algemeene armoede met de geestelijke depressie, die daaruit voortvloeit, de noodzaak tot zeer groote emigraties met hun economische gevolgen en de alsdan optredende contra-selectie van ons volk, mag men toch niet lichtvaardig voorbijgaan.

Het voorspiegelen van een oplossing door een breed uitmeten van de voordeelen, verbonden aan de stichting van een groote Europeesche Statenbond, in den geest van de Vereenigde Staten van Amerika, moet worden beschouwd als een zeer gevaarlijke dwaalweg.

In de eerste plaats is dit niet een compensatie voor de schade, welke Nederland door Duitsch toedoen heeft geleden, doch een mogelijkheid voor een betere toekomst voor alle deelnemende landen en in de tweede plaats is het geen oplossing voor een *spoedige* opheffing uit de ellende, waarin we verkeeren, omdat *niets* erop wijst, dat deze Vereenigde Staten van Europa, binnenkort tot stand zullen komen. Een gebiedsuitbreiding voor Nederland vermindert de kans op het tot stand komen dezer Vereenigde Staten van Europa in geen enkel opzicht. Het zijn dus zaken welke geheel los van elkaar dienen te worden gesteld.

Anderen spiegelen ons voor, dat een zeer spoedige opheffing uit de ellende is te verkrijgen, door sterk te gaan industrialiseeren, waarvoor een groot gebied niet noodig is. Zij maken zich daarbij zeer gemakkelijk af van het feit, dat er hier zooveel fabrieken verwoest en leeggeroofd zijn en dus eerst moeten worden hersteld en dat ons land zoo weinig grondstoffen heeft en dus moet beginnen met voor dit alles te betalen, waarvoor dus eerst geld aanwezig moet zijn. Maar al mocht het gelukken om na een aantal jaren tot een sterke industrialisatie te komen, welke garantie kunnen zij dan geven, dat het ons land straks zal gelukken om in een zeer sterk geïndustrialiseerde wereld, waarin onze concurrenten een voorsprong van 5—10 jaren op ons hebben, voor al die producten van onze industrie een loonnende afzet te vinden, zoodat het mogelijk wordt onze arbeiders óók nog behoorlijke loonen te betalen.

Zij, die meenen in plaats van werkelijkheden hun volk nu schoonklinkende, holle en onjuiste leuzen en niet te verwezenlijken illusies te mogen voorhouden, spelen wel een zeer gevaarlijk spel met ons aller toekomst.

Er is haast bij!

Ja, grensherziening is een zaak waar *haast* bij is. Het is een quaestie van *nu* of *nooit*. Over de nieuwe grenzen in Europa zal spoedig beslist worden en onze Regeering zal de nationale eischen bij onze bondgenooten moeten bepleiten. Dit kan zij alleen dan met overtuiging doen, wanneer zij steunt op den eensgezinden wil van het Nederlandsche volk. Wanneer dat volk zelf lauw of onverschillig blijft voor zijn hoogste levensbelang, dan staat onze Regeering zwak. Wij mogen onze houding niet door vrees, onwetendheid of dwaas optimisme laten bepalen.

Dan zullen wij moeten beleven hoe anderen datgene opstrijken, dat ons toekomt. Dan zullen wij vroeg of laat tandenknarsend moeten aanzien hoe de Duitschers, hoewel zij den oorlog verloren, weer in overvloed baden in hun reusachtig land, terwijl wij, in diepe armoede op ons kleine overvolle verwoeste en geplunderde stukje grond een ellendig bestaan moeten voortslepen.

Mocht Nederland toch eindelijk begrijpen, dat het afzien van gebiedsuitbreiding beteekent, dat we van Duitschland practisch zelfs zullen terugkrijgen, dat we het dus vrijstellen van het betalen zelfs van een gedeeltelijke compensatie. De Duitschers, die onze goederen, machines en arbeidskrachten gebruikten voor hun oorlog, konden door hun overmacht Nederland tijdelijk dwingen tot financiering van hun poging tot grijpen naar de wereldheerschappij. Wanneer Nederland afziet van het vragen van compensatie, beteekent dit,

dat we de financiering van den Duitschen oorlog, die ons land en volk bracht aan den rand van den afgrond, vrijwillig en definitief op onze schouders nemen.

Dit is collaboratie.

Wij Nederlanders zijn altijd een nuchter en zakelijk volk geweest, wij weten te geven, maar wij weten ook te *nemen* wat ons *toekomt*. Welnu, laat ons de nuchtere zakelijkheid in deze voor ons nationale bestaan zoo belangrijke ure niet verloochenen. Laten wij het welzijn van *ons* land en van *ons* volk en het behoud van den wereldvrede op de eerste plaats stellen en laten wij tot zelfinkeer dwingen dat volk, waaraan de menschheid Dachau en Auschwitz, Belsen en Buchenwalde te danken heeft.

De vergrooting van zijn grondgebied legt op de schouders van ons volk een groote, maar schoone taak. Van een klein, halfverwoest landje, dat niet meer leven en zich niet meer ontplooiën kan, zal Nederland worden tot een behoorlijke en gerespecteerde mogendheid. *Er zal ruimte in ons land komen.* Dat is een voordeel, waarvan de draagwijdte moeilijk te overschatten is. Onze landbouwers en vee-teelers, die thans een schamel bestaan op hun veel te kleine bedrijfjes leiden, kunnen grootere bedrijven verwerven. Onze boeren en tuinders zullen hun kinderen niet meer naar de fabrieksstad behoeven te zenden. De jeugd van het boerenland zal in het nieuwe gebied het eerzaam beroep der vaders kunnen voortzetten. Maar ook tal van werkers in handel, industrie en vrije beroepen zullen niet meer ongetrouwd behoeven te blijven, omdat zij bij gebrek aan land en aan werk geen gezin kunnen onderhouden.

Werkloozen zullen er in Nederland niet meer behoeven te zijn!

Er zullen zooveel handen noodig zijn in landbouw en industrie, handel en verkeer, dat voor onafzienbaren tijd de sleepende, sloopende werkloosheid zal zijn verdwenen.

Tenslotte zal het nieuwe land de *ontspanningsruimte* voor ons volk vergrootten. Ook dat is zéér, zéér noodig! Elk mensch moet af en toe zich kunnen verpoozen in een mooie omgeving, in de vrije natuur waar hij niet is omgeven door bouwsels van menschenhanden. Dit is de beste gelegenheid om zich te herstellen van de vermoeienissen van het dagelijksch werk.

De mogelijkheid hiertoe ontbrak vroeger in ons overvolle land reeds op vele plaatsen en thans is door de schuld van den Duitser de toestand hopeloos. Het relatief weinige natuurschoon dat wij bezaten, is door hem deels vernield, deels onherstelbaar geschonden. Groote stukken van ons land, dat vroeger reeds arm aan boomen was, zijn vrijwel boomloos geworden. Onze mooie boomen zijn door den Duitser geveld voor zijn oorlogsvoering en voor paalversperringen, voor „generatorhoutjes”, voor geweerkolven en wat al meer. (Zijn eigen reusachtige boschgebieden wilde hij daarvoor niet offeren, die staan nog grootendeels ongeschonden!). En wat er nog aan boomen over was, heeft ons volk in den gruwelijken nood van den laatsten oorlogswinter voor een deel zelf moeten omhakken. Het gevolg van dit alles is, dat de hoeveelheid boomen die Nederland bezat, nog weer tot de helft is verminderd.

Ook op andere wijze heeft de vijand de ontspanningsgelegenheid in ons land hopeloos bedorven. Onze stranden en duinen heeft hij door

miljoenen landmijnen onbruikbaar gemaakt. Wanneer zal het zoover komen, dat wij onze kinderen weer met een gerust hart overal aan de zee of in het duin kunnen laten spelen; wie zal ons garandeeren, dat de miljoenen mijnen nu werkelijk tot de laatste toe zijn opgeruimd? En wie zal zich zelf of zijn kinderen tot proefkonijn maken? De bosch- en heidegebieden, welke door grenswijziging binnen de Nederlandsche grenzen zullen komen, vormen een ontspanningsgebied dat ons volk broodnoodig heeft. De ellende van het alom tegenwoordige prikkeldraad en het onvermijdelijke „Verboden Toegang” zal van ons afvallen.

Onze jeugd zal in de toekomst *in eigen land* ongestoord en ongehinderd in de vrije natuur kunnen vertoeven, spelen, wandelen, kampeeren, enz. Dat zal het jonge geslacht gezonder, krachtiger en levenslustiger maken.

En dan tenslotte is er nog de ideëele zijde aan de gebiedsuitbreiding: de voornaamste van alle.

Nederland krijgt een nieuw en grootsch nationaal levensdoel. Het bevolken, ontginnen en tot bloei brengen van een groot, nieuw gebied is een machtige, schoone en eervolle taak, die de beste en edelste eigenschappen van ons volk tot volle ontplooiing zal brengen. Ons volk zal de pioniers-eigenschappen, die het bewezen heeft in zoo ruime mate te bezitten, dan tot volle gelding kunnen brengen.

Wij weten, dat de mensch, die zich na rijp beraad geeft aan een zuivere taak, in zijn overtuiging de kracht kan vinden, de opgenomen taak, al mag zij nog zoo zwaar lijken, te volbrengen. Een overtuiging, die zoovelen grooten mannen hun kracht gaf en die wel het schoonste spreekt uit het beroemde Paulus-woord: „Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?”

Elke werker ontmoet bezwaren op zijn levensweg en moeilijkheden, maar de mensch kan zich slechts geestelijk verheffen door deze rustig onder oogen te zien en ze vervolgens door weloverwogen handelen te overwinnen. Zoo komt de mensch voorwaarts, zoo wordt hij sterk.

Het ontloopen van bezwaren en moeilijkheden is 't kenmerk van zwakkelingen.

Deze gebiedsuitbreiding, die volgens het billijkheidsgevoel van de geheele wereld ons goed recht is, zal zijn een rechtvaardige daad. Zullen we deze taak, die wij met reine handen kunnen aanvaarden, terugwijzen uit twijfel aan ons zelve en daarmede het booze in de wereld opnieuw zijn kans geven, of durven we de taak na rijp beraad aanvaarden?

Willen wij met God's hulp van het nieuwe land maken, wat wij van het oude gemaakt hadden vóór het door den Duitscher vernield werd en nog meer, dan moeten wij *allemaal* onze beste krachten geven. Dat is een plicht tegenover onze landgenooten, die door schuld van den Duitscher in armoede en ontbering leven, het is een eereplicht tegenover de nagedachtenis van allen, die in den strijd voor Nederland gevallen zijn, en het is ook een plicht, tegenover het vrede-lievende deel der menschheid, welks belang het is dat Nederlandsche geest en Nederlandsche beschaving in West-Europa een groot en krachtig bolwerk vormen tegen toekomstige dreigingen van roofzucht en barbaarsheid.